

Kaakkois-Suomen elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus

Lausunto

12.3.2024

LAUSUNTO ESITYKSESTÄ SUOJELUPÄÄTÖKSEN KUMOAMISEKSI

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on pyytänyt Pyhtään kunnalta lausuntoa suojelupäätöksen kumoamisesityksestä koskien Ahvenkosken kartanon ajurinasunto-vaunuvarasto -rakennusta kiinteistöllä 624-418-1-9.

Ahvenkosken kartanon alue ja rakennukset on suojeltu kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelusta annetun lain (572/1964) nojalla (Kymen läänihallituksen päätös 4.7.1978, jonka Valtioneuvosto on yleisistunnossaan 4.4.1981 vahvistanut). Laki on kumottu, mutta esimerkiksi tässä suojelun purkuesityksessä sovelletaan lakia rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010).

Kiinteistön omistaja on tehnyt 29.1.2024 Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle esityksen suojelupäätöksen kumoamiseksi.

Pyhtään kunnan ensisijainen näkemys on, että rakennus tulisi säilyttää. Pyhtäällä on pitkästä historiastaan huolimatta vain rajallinen määrä hyvin säilyneitä historiallisia rakennuksia ja ympäristöjä. Kunnan kanta onkin, että nämä harvat tulisi vaalia ja säilyttää jälkipolville. Suojelupäätöksen kumoamisesta aiheutuisi ennakkotapauksena riski muidenkin suojelupäätösten kumoamiselle, millä olisi merkittävä vaikutus alueellisen kulttuurihistorian säilymisen kannalta.

Ahvenkosken osayleiskaavan mukaan alueella on määrätty ympäristö säilytettäväksi (/s). Näin ollen myös kaavoituksen yhtydessä on huomioitu kunnan näkemys, jonka mukaan alue on kulttuurihistoriallisesti merkittävä ja tulee säilyttää.

Yleisesti voidaan kuitenkin todeta, että mikäli rakennus haluttaisiin säilyttää, vaatisi se pikaisia korjaus- ja kunnostustoimenpiteitä. Kunnalla ei ole lausuntoa laatiessaan ollut kuntotutkimusraporttia tarkasteltavanaan, eikä kunnan tiedon mukaan kattavia korjaussuunnitelmia tai korjauskustannuslaskelmaa ole laadittu.

Kiinteistön omistajan teettämässä kuntotarkastusraportissa on esityksen mukaan muun muassa mainittu, etteivät perustukset alkuperäisessä muodossaan täytä nykypäivänä rakennukselle asetettuja lujuusvaatimuksia.

Tämän perusteella voisi mahdollisesti olla tarpeen teettää uusi kuntokutkimus, jossa määritellään tarvittavat toimenpiteet nykytilanteen säilymiseksi. Mikäli rakennukse käyttötarkoituksen mahdollisesta muutoksesta johtuen perustuksille tulevat kuormat ksvaisivat olennaisesti, tulisi perustusten vahvistamisesta laatia erillinen suunnitelma.

Sekä ELY-keskuksen suorittaman tarkastuksen että kiinteistönomistajan teettämän kuntotarkastusraportin mukaan rakennus on monilta osin pahasti vaurioitunut. Näin ollen se vaatisi mittavat korjaustyöt, jolloin sen kulttuurihistoriallinen arvo ei omistajan näkemyksen mukaan säilyisi ennallaan.

Yleisesti ottaen kattavat ja laajatkin korjaustyöt on mahdollista toteuttaa perinteisin menetelmin ja materiaalein, jolloin varsin autenttinen ilme saadaan säilytettyä. Ilman korjaussuunnitelmia on tarkempaa arviota kuitenkin vaikea antaa. Korjausrakentaminen ja historiallisten rakennusten entisöiminen on ala, joka on viimeisten vuosikymmenten aikana kehittynyt merkittävästi. Näin ollen, vaikka huonoon kuntoon päästetyn rakennuksen kunnostaminen sen kulttuurihistoriallista arvoa kunnioittaen aiheuttaa lisähaasteita, se ei ole mitenkään mahdotonta eikä hyvin tehty laajamittainenkaan kunnostustyö vähennä rakennuksen kulttuurihistoriallista arvoa, jos se toteutetaan oikein.

Pyhtään kunta
Tekniikkalautakunta